

RP 121/2022 rd

**REGERINGENS PROPOSITION TILL RIKSDAGEN
OM EN TREDJE TILLÄGGSBUDGET FÖR 2022**

Med hänvisning till den allmänna motiveringen och förklaringarna till detaljmotiveringen i denna proposition föreslås,

att Riksdagen måtte besluta godkänna bifogande proposition om en tredje tilläggsbudget för 2022.

Helsingfors den 5 september 2022

Statsminister

SANNA MARIN

Finansminister *Annika Saarikko*

ALLMÄN MOTIVERING

Till riksdagen överlämnas regeringens proposition om en *tredje* tilläggsbudget för 2022.

Föreslagna ändringar

Det föreslås ett nytt moment och en fullmakt på sammanlagt högst 10 miljarder euro samt ett anslag för beviljande av lån och garantier till företag på derivatmarknaden för elektricitet som är kritiska med tanke på det finländska samhället, i syfte att trygga det likviditetsbehov som gäller kraven på säkerheter för de derivatavtal som företagen använder vid skydd av elavtal.

Den exceptionella situationen på elmarknaden och derivatmarknaden i anslutning till den bedöms i princip vara tillfällig. Avsikten är att genom statliga lån och statsborgen säkerställa energibolagens funktionsförmåga tills den exceptionella situationen är över samt att trygga en fungerande elmarknad.

Balansen

Det föreslås att anslagen höjs med 10 miljarder euro, vilket ökar statens behov av nettoupplåning. Statens nettoupplåning beräknas uppgå till cirka 18,9 miljarder euro år 2022. Det är fråga om beredskap även för betydande behov att bevilja lån. Uppskattningen av beloppet av de lån som beviljas under innevarande år är förknippad med påtaglig osäkerhet, och underskottet beror på beloppet av de lån som beviljas och betalas ut.

De av riksdagen godkända inkomstposterna och anslagen för 2022 och den tilläggsbudgetpropositionen som nu föreslås, euro

	Inkomstposter (exkl. nettoupplåning och skuldhantering)	Nettoupplåning och skuldhantering	Anslag
Ordinarie budgeten	57 906 671 000	7 039 766 000	64 946 437 000
I tilläggsbudgeten	-	594 041 000	594 041 000
II tilläggsbudgeten	1 036 912 000	1 266 663 000	2 303 575 000
III tilläggsbudgetpropositionen	-	10 000 000 000	10 000 000 000
Sammanlagt	58 943 583 000	18 900 470 000	77 844 053 000

III tilläggsbudgeten för 2022

INKOMSTPOSTER

Avdelning 15		€
15. LÅN		10 000 000 000
03. Statens nettoupplåning och skuldhantering		10 000 000 000
01. Nettoupplåning och skuldhantering, tillägg		10 000 000 000
Inkomstposternas totalbelopp:		
10 000 000 000		

ANSLAG

Huvudtitel 28	€
28. FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	10 000 000 000
91. Stöd för sysselsättningen och näringslivet	10 000 000 000
80. Lån till bolag inom derivatmarknaden för elektricitet (reservations- anslag 2 år)	10 000 000 000

Anslagens totalbelopp:

10 000 000 000

INKOMSTPOSTER

Avdelning 15 LÅN

03. Statens nettoupplåning och skuldhantering

01. Nettoupplåning och skuldhantering

Under momentet antecknas ett tillägg på 10 000 000 000 euro.

Förklaring: Tillägget föranleds av ändring i anslag.

2022 III tilläggsb.	10 000 000 000
2022 II tilläggsb.	1 266 663 000
2022 I tilläggsb.	594 041 000
2022 budget	7 039 766 000
2021 bokslut	4 307 064 736
2020 bokslut	18 962 445 477

ANSLAG

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

91. Stöd för sysselsättningen och näringslivet

80. Lån till bolag inom derivatmarknaden för elektricitet (reservationsanslag 2 år)

Under momentet beviljas 10 000 000 000 euro.

Anslaget får användas till beviljande av lån och garantier i regel mot tillräckliga säkerheter eller undantagsvis utan krav på säkerhet eller motsäkerhet till företag på derivatmarknaden för elektricitet som är kritiska med tanke på det finländska samhället, i syfte att trygga det likviditetsbehov som gäller kraven på säkerheter för de derivatavtal som företagen använder vid skydd av elavtal.

Fullmakt

Statsrådet kan i regel mot tillräckliga säkerheter eller undantagsvis utan krav på säkerhet eller motsäkerhet bevilja sådana centrala aktörer i Finland som har egna kraftverk eller ägarandelar motsvarande en elektrisk effekt på ca 100 MW eller sådana bolag vars fortsatta verksamhet är kritisk med tanke på samhällets funktion masskuldbrevslån eller proprieborgen till ett belopp av högst 10,0 miljarder euro från statens låne- och garantiprogram, på de villkor som statsrådet eller finansministeriet, inom de gränser statsrådet fastställt, i övrigt bestämmer. Lån och borgen kan beviljas för att trygga det likviditetsbehov som uppkommit till följd av de ökade kraven på säkerheter för de derivatavtal som företagen använder vid skydd av elavtal.

Förklaring: Under 2022 har det på den europeiska el- och gasmarknaden uppstått en exceptionell situation där såväl marknadspriserna på elektricitet och gas som priserna på derivatmarknaden, som speglar förväntningarna gällande framtiden, har stigit avsevärt. De krav på säkerheter som gäller aktörer som skyddar sin elproduktion med derivatprodukter och den mängd driftska-

pital som behövs för clearing inom handeln med derivatavtal på börsen Nasdaq Commodities har snabbt stigit till en exceptionellt hög nivå. När nivån på dessa fortsätter stiga finns det risk för att elproducenterna råkar i en likviditetskris.

De ökade kraven på säkerheter har sedan våren 2022 lett till avslutande av derivatpositioner, vilket har lett till att marknadsvolymen har minskat och volatiliteten ytterligare ökat på derivatbörsen. Aktörerna har i betydande utsträckning övergått till bilaterala avtal, vilket kan bidra till en systemrisk på marknaden, om motpartsriskerna realiseras. Det innebär också ett hot, om likviditetskrisen leder till att ett bolag blir insolvent, vilket i sin tur ökar de andras ansvar på marknadsplatsen. Detta kan leda till att andra bolag blir insolventa, vilket kan medföra en risk för att kraftverk realiseras. Om flera bolag har betalningssvårigheter samtidigt kan kraftverken vid realisering överföras till utländska ägare. Detta är kritiskt med tanke på Finlands försörjningsberedskap.

Med tanke på Finlands ekonomi, ett fungerande samhälle och landets försörjningsberedskap är det ytterst viktigt att säkerställa att elmarknaden fungerar under alla omständigheter. Syftet med statens låne- och garantiprogram är att säkerställa att likviditeten och funktionsförmågan hos de aktörer som är avgörande för att elmarknaden ska fungera kan tryggas i en situation där finansierings- och säkerhetsarrangemang inte finns att tillgå på marknaden.

På grund av den mycket stora osäkerheten på derivatmarknaden bör man vara beredd på att de nuvarande priserna på derivat fördubblas eller tredubblas. Beloppet av lån och statsborgen som beviljas inom låne- och garantiprogrammet föreslås vara sammanlagt högst 10,0 miljarder euro. När det är fråga om statsborgen ska den förutom kapitalansvaret dessutom täcka ränta enligt villkoren i skuldebrev för lånen, dröjsmålsränta samt övriga avgifter och indrivningskostnader enligt lånevillkoren. Statsborgen kan beviljas för lån som beviljas av finansinstitut som har koncession i Finland. Låne- och garantiprogrammet föreslås gälla fram till utgången av 2023. Lånen och borgensförbindelserna ska vara i kraft högst 2 år.

Statsrådet beslutar om mer detaljerade villkor för lån och borgen. Lån och borgen beviljas på marknadsvillkor. För lånen tas det ut marknadsmässig ränta och för borgen marknadsmässig borgensavgift. Lånen och statsborgen ska uppfylla EU:s regler för statligt stöd.

Det är svårt att förutspå och bedöma hur den exceptionella situationen på elmarknaden och derivatmarknaden i anslutning till den utvecklas och hur länge situationen kommer att fortgå. Inom branschen bedöms det svåra läget i princip vara tillfälligt. Avsikten är att genom statliga lån och statsborgen säkerställa energibolagens funktionsförmåga tills den exceptionella situationen är över.

Lån och statsborgen ska beviljas enligt prövning och den centrala grunden för beviljandet är att trygga en fungerande elmarknad. För att lån och borgen ska beviljas krävs ett bifallande utlåtande av arbets- och näringsministeriet.

Anslaget står utanför ramen.

2022 III tilläggsb.

10 000 000 000